

Nr 1196

Av herr Lindblad och herr Olsson, Johan, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 103, om riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen.

Försvarsberedskapen på den civila sektorn har inte haft en organisation och resurser som svarar mot kraven. Huvudansvaret regionalt vilar på länsstyrelserna, vilka dock inte kunnat avsätta mer än mycket begränsade personalinsatser på detta fält. Behovet av civil planering inom totalförsvaret och samordning mellan militära och skilda civila organ på detta område har ökat.

I proposition 103 berörs beredskapsplanläggningen. Den får en förstärkt organisation. Kravet på effektiv arbetsledning och klar ansvarsfördelning kan bättre tillgodoses genom att all försvarsplanläggning på det civila området — med undantag av polisväsendet — utförs på en arbetsenhet, beredskapsenhet, inom länsstyrelserna. Chefen för denna får det omedelbara ansvaret för att planläggningen samordnas.

Förslaget att lägga planeringen på länsnivå hänger självfallet samman med den nära anknytningen till länsstyrelsens och de statliga länsorganens uppgifter i fredstid. Samverkan med militära instanser avser främst försvarsområdena, som ofta överensstämmer med länet.

Inom krigsmakten har dock en väsentlig förändring och förstärkning av den regionala ledningen kommit genom den från 1966 gemensamma militär-områdesorganisationen för hela krigsmakten. De sex militär-områdesbefälhavarna har mycket betydande uppgifter för alla försvarsgrenar inom krigsplanläggning och planering. En nära samverkan med civila myndigheter är också en självklar sak. Men den försvåras av att motsvarande civila organ — civilbefälhavarna, som är en av landshövdingarna inom regionen — är så ytterst små i fredsläget.

Man kan fråga sig om inte en förstärkning av civilbefälhavarfunktionen och en utökning av den fasta personalen i denna skulle ha kunnat ta över en del av de funktioner som nu avses att ligga på den föreslagna beredskapsavdelningen inom varje länsstyrelse.

En förstärkning av civilbefälhavarfunktionen kräver förmodligen ett större fast kansli, vilket leder till att vissa landshövdingeposter redan i förväg bör låsas vid CB-funktionen. I tre fall kan man därvid nå nära samverkan genom att militär-områdesstab och civilbefälhavarfunktion kan läggas på samma ort: Kristianstad, Karlstad och Östersund. I övre Norrland ligger Luleå och Boden nära varandra. Västra och Östra militär- respektive

civilområdena däremot kan inte lika lätt samordnas på en ort. För Gotland, som har ett eget militärkommando under Östra militärområdet, bör kanske också speciella arrangemang ordnas också för ledning och samordning av civila totalförsvarsaktiviteter.

Frågan om civilbefälhavarnas uppgifter utreds av 1964 års civilbefälhavarutredning, vilken utlovades bli klar i fjol men som sedan försenats. En klarare bild av civilbefälhavarnas möjligheter att få ett ökat ansvar skulle måhända leda till att kraven på den enskilda länsstyrelsen inte behöver bli lika stora som med nuvarande och föreslagen ansvarsfunktion.

På den militära sidan har militärområdesbefälhavarna kunnat ta över väsentliga uppgifter från centrala instanser. Genom försvarsområdenas mycket begränsade stabsresurser har i praktiken också en överflyttning från lokal till regional nivå kommit till stånd. De inledda försöken med samordning mellan fredsförband och försvarsområden — med försöken förlagda till Gävle — lär knappast väsentligt ändra detta förhållande.

Samordningen på regional nivå — inom sex områden — har därför rimligen fått starkt ökad betydelse. Administrativt är kanske besparingar och effektiviseringar möjliga genom att funktioner också på den civila sidan av totalförsvaret flyttas till regional nivå.

Militärområden och civilområden sammanfaller. I ett fall skär dock dessa områden såväl länsgräns som försvarsområdesgräns, nämligen Gävleborgs län där norra delen av Hälsingland hör till Nedre Norrlands militär- och civilområde medan resten av länet hänförs till Östra militär- och civilområdet. Detta försvårar och komplicerar arbetet inom totalförsvaret. Länsstyrelsen i Gävleborg har därmed att samverka med en civilbefälhavare i Östersund och en i Uppsala. Det ger dubbelarbete och inrymmer självfallet samordningsproblem. Civilförsvaret i länets norra del skall ledas från ett håll och i södra delen från ett annat. På den militära sidan finns samma problematik, liksom vid samordningen mellan civilt och militärt planeringsarbete.

Antingen behöver länsstyrelsen i Gävleborg kompenseras för detta besvärliga arbetsläge genom särskilda åtgärder, eller också bör gränsdragningen i fråga om militär- och civilområden omprövas i detta fall.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar att de föreslagna beredskapsenheterna i länsstyrelserna skall anses provisoriska i avvaktan på bedömningar om möjligheterna att förstärka motsvarande funktioner inom civilområdena, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär åtgärder för att bemästra de problem som uppstår genom att Gävle-

borgs län delas av gränsen mellan Nedre Norrlands och Östra militär- och civilområdena.

Stockholm den 28 maj 1970

Hans Lindblad (fp)

Joh. A. Olsson (cp)

Nr 1197

Av herr Olsson, Johan, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 103, om riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen.

(Lika lydande med motion nr 1404 i Andra kammaren)

Stockholm den 28 april 1970

Joh. A. Olsson (cp)
